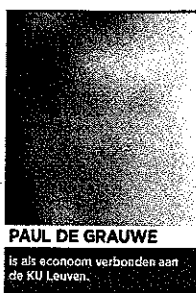

PAUL DE GRAUWE adviseert de Vlaamse regering om voorlopig niet te besparen

Vlaamse overheidsschuld gevraagd, zolang deze crisis blijft aanslepen

Wat moeten de Vlaamse regeringsonderhandelaars doen, geconfronteerd met terugvallende inkomsten? Dit jaar is er een tekort van 1 miljard euro. In 2010 loopt dat op tot 1,9 miljard en in 2011 zelfs tot 3,8 miljard euro. In totaal moet er 6,7 miljard euro bespaard worden. Niet doen, adviseert Paul De Grauwe: 'Elke poging om de budgettaire tekorten weg te werken en de stijging van de overheidsschuld te stoppen zou de economie nog verder de dieperik indruwen.'

PAUL DE GRAUWE
Is als econoom verbonden aan de KU Leuven.

De vette jaren zijn voorbij. Ten gevolge van de economische crisis dalen de inkomsten van de Vlaamse regering, waarschijnlijk met 1 miljard euro dit jaar, en met nog meer volgend jaar. Niemand weet precies met hoeveel omdat niemand vandaag kan inschatten hoe diep en hoe lang de recessie zal aanslepen.

Wat moet een regering doen die geconfronteerd wordt met een dergelijke terugval van de inkomsten? Dat is de vraag die de Vlaamse onderhandelaars zich momenteel stellen. Om op die vraag te antwoorden moet eerst een andere vraag beantwoord worden: die

waarom de inkomsten dalen. Door de economische crisis, zult u zeggen. Uiteraard, maar wat is de oorzaak van de crisis? Hier is het antwoord van de meeste economisten: het vertrouwen in de toekomst is zoek. Bedrijven zien het niet meer zitten en investeren minder; consumenten zijn eveneens pessimistisch gestemd en consumeren minder. En niet alleen in België maar ook in andere landen, zodat onze export daalt.

Er is sinds de start van de crisis een grote consensus ontstaan bij de economisten dat in zo'n neerwaartse economische spiraal de overheid haar budgettaire tekorten moet laten opletten en de overheids-

schuld moet laten stijgen. Dat is de juiste manier om de spiraal te stoppen. Elke poging om de budgettaire tekorten weg te werken en de stijging van de overheidsschuld te stoppen, terwijl de neerwaartse spiraal zijn destructieve werkdoot, zou de economie nog verder de dieperik indruwen.

Ontsparen

Maar, zult u zeggen, kunnen we ons dat wel veroorloven? Zo'n stijgende schuld, is dat wel houdbaar? Het antwoord is ja. Consumenten en bedrijven wensen dat de overheidsschuld stijgt, ze vragen erom. Dat zal misschien vreemd lijken. Leidt een stijgende overheidsschuld immers niet tot grote economische rampproblemen? In de huidige omstandigheden niet. De fundamentele oorzaak van de daling van de consumptie en de investeringen is dat consumenten en bedrijven meer wensen te sparen. Ze doen dat omdat ze bevreesd zijn voor de toekomst. De enige manier om aan die wens van consumenten en bedrijven tegemoet te komen is dat de overheid het omgekeerde doet, namelijk ontsaart, en op die manier meer overheidsobligaties aanbiedt die consumenten en bedrijven als zoete broodjes kopen. De oplopende overheidsschuld is dus gewenst omdat consumenten

en bedrijven die stijgende overheidsschuld broodnodig hebben om hun spaarplannen te kunnen realiseren.

Ik kom terug tot de vraag wat de Vlaamse regering moet doen in de huidige omstandigheden. Het antwoord zal nu duidelijk zijn: de Vlaamse overheidsschuld moet opnieuw stijgen, zolang de economische crisis aansleept.

Verleden jaar was de Vlaamse overheidsschuld in rook opgegaan. De Vlaamse regering was daar bij-

heidsschuld zero overheidsschuld is. Ze hebben de daad bij het woord gevoegd en de overheidsschuld teruggebracht tot 0. Nu moeten ze een bocht van 180 graden maken en de overheidsschuld laten stijgen. Dat is moeilijk te slikken. Maar het zal wel niet de eerste keer zijn dat politici een bocht van 180 graden maken. En deze keer is het ook een goede bocht.

Er zijn natuurlijk grenzen aan de opbouw van de overheidsschuld. Voor de Vlaamse overheid is er in

schuld vandaag wordt bepaald door de capaciteit van de overheid om belastingen te heffen in de toekomst. Die belastingen zullen moeten dienen om de interest op de schuld te betalen. De federale overheid heeft die bevoegdheid. Dat is de reden waarom de federale overheidsschuld zo hoog kan zijn. De Vlaamse overheid heeft heel weinig eigen belastingbevoegdheid. Het grootste deel van de inkomsten van de Vlaamse overheid bestaat uit transfers van de federale overheid.

Verleden jaar was de Vlaamse overheidsschuld in rook opgegaan. De Vlaamse regering was daar bijzonder trots op. Nu moet die trots plaatsmaken voor pragmatisme

zonder trots op. Nu moet die trots plaatsmaken voor pragmatisme. Het is de taak van de overheid, ook de Vlaamse, om de economische terugval te helpen stoppen. En dat kan vandaag alleen door de overheidsschuld te laten stijgen.

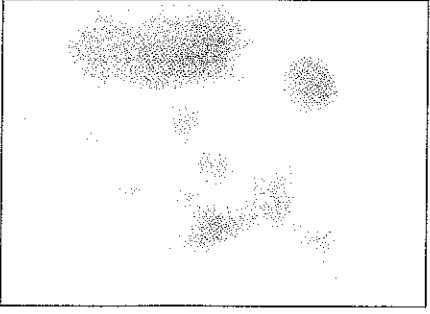
Psychologisch probleem

Ik ben er mij natuurlijk wel van bewust dat mijn advies stuit op een psychologisch probleem. De vorige Vlaamse regeringen hebben met klarengeslacht duidelijk gemaakt dat de enige goede over-

dit verband goed en slecht nieuws. Het goede nieuws is dat, als je stapt van nul, er wat ruimte is om aan schuldopbouw te doen. In de tweede helft van de jaren negentig bedroeg de Vlaamse overheidsschuld meer dan 8 miljard euro. Een schuld van om en bij de 10 miljard euro in 2011 zou dus geen grote problemen mogen geven. (Ter herinnering: de federale overheidsschuld is algerond 300 miljard euro.) Kan de Vlaamse overheid veel verder gaan dan 10 miljard? Hier komt het slechte nieuws. De maximale omvang van de overheids-

De bevoegdheid van de Vlaamse regering om belastingen te heffen is erg beperkt, en daardoor is de schuldlimiet vlug bereikt.

Er schuilt een addertje onder het gras. Een toenemende Vlaamse overheidsschuld is, bij afwezigheid van een eigen fiscale autonomie, in feite een claim op toekomstige federale belastinginkomsten. Wie weet vindt een van de Vlaamse coalitiepartners daarin inspiratie om de Vlaamse overheidsschuld als brekijzer te gebruiken om van de federale overheid meer fiscale autonomie te verkrijgen. Afwachten dus.

BRIEF VAN DE DAG

Waarom Freddy Horion beter niet naar huis kan gaan

Het is dertig jaar geleden dat Freddy Horion in Sint-Amandsberg een vijfoppig gezin vermoordde. 'Hij hoort vrij te komen', schreef Douglas De Coninck (DM 22/6), omdat wij ermaar streven een beschaafde samenleving te zijn. De familie van de slachtoffers heeft een reactie klaar.

De familie Steyaert vraagt mij te reageren op het artikel 'Freddy Horion pleegde vijf moorden en bekende er zes' (DM 20/6). 'Laat Freddy Horion nu maar naar huis gaan, aub' (DM 22/6) van de heer Douglas De Coninck. Dertig jaar geleden, op 23 juni 1979, verloren zij in een klap vijf familieleden op een uiterst gruwelijke wijze. Die dag stopte hun zorgeloze leven. Ze hebben het gevoel dat dertig jaar geleden de helft van hun lichaam verlamd werd, en dat bij de vrijlating van Freddy Horion ook de andere helft verlamd zal worden. Tot vervelens toe hebben ze steeds opnieuw moeten lezen over de littekens van Horion. Hun littekens zijn met geen woorden te beschrijven.

De voorbije jaren heeft Horion telkens opnieuw aandacht gevraagd en gekregen. Meestal zocht hij de pers op om zijn ongenoegen over iets te uiten. Nu verklaart hij dat de fatale schoten op zijn andere slachtoffer gefelost werden door zijn kompaan. Deze aandacht is niet echt nodig; de familie is ervan overtuigd dat de Belgische bevolking hem nog niet vergeeten is. Zeker niet al wie de collectieve hysterie na zijn ontsnaptingen in 1982 en 1987 heeft meegemaakt.

Horion is een interessant studieobject geworden voor

advocaten, psychiaters, criminologen en zovoor journalisten corresponderen met hem. Mensen willen hem bezoeken of steunen in de gevangenis. Een gepensioneerd raadsheer (Edwin Van Fraetchem) en nu ook een journalist doen een publieke oproep om hem vrij te laten. Niemand durft luipdop de vraag te stellen of die blijvende aandacht niet meer schaadtdan baat, en of er geen risico's verbonden zijn aan de vrijlating van zo iemand. Integendeel, leken (journalisten) menen te kunnen stellen dat er 'geen enkel objectief meetbaar bewijs is dat hij nog steeds een gevaar zou vormen voor de samenleving'. Alsof het over wiskunde zou gaan. Niemand kan voorspellen hoe hij zal reageren bij een nieuwe tegenslag.

Horion vraagt een tweede kans. Die vroeg hij ook na een eerdere veroordeling door de volksjury voor een gewapende overval op de Liberale Mutualiteit. Hij heeft toen die tweede kans gekregen. Is vervroegd vrijgelokken en heeft kort nadien de moord op Hélène Lichatchevsky en de familie Steyaert pleegd.

Volgens Horion is hij veranderd. De psychiaters stellen problemen in te schatten of dat zo is. Het trefte de familie in elk geval dat hij er alles aan doet om zijn looks te behouden. Blijkbaar houdt hij erg vast aan dat imago. Is dat niet het beste bewijs dat hij niet veranderd is? Hoe kunnen psychiaters in de ziel van Horion kijken, als zelfs oncontant nog altijd niet mogelijk is?

Als motief heeft Horion steeds opgegeven dat hij handelde uit wraak tegen de maatschappij, die hem onrecht had aangedaan. Door de overdreven zware eerde

re veroordeling zouden ze zijn gezin (sic) kapotgemaakt hebben. De familie Steyaert zouden toevallige slachtoffers geweest zijn. De vraag rijst welke gevoelens hij thans heeft ten overstaan van de maatschappij, nadat volksmensen hem tot tweemaal toe tot de doodstraf veroordeeld hebben, nadat justitie na dertig jaar hem nog niet wil vrijlaten.

Wat iedereen het meest bijgebleven is, is het sadisme dat gepaard ging met de feiten (eten laten maken, verkrachten van Mieke terwijl moeder Leona en zus Hilde erop zaten te luisteren in de kelder et cetera). Er is gespeeld met mensen (levens).

Kan iemand met een dergelijke ingesteldheid überhaupt wel veranderen door het volgen van therapieën?

Dat spelen duurde maar liefst drie uur. Zelfs voor een kind van veertien jaar oud (Hilde) was er geen grintje mededogen. Kan iemand met een dergelijke ingesteldheid überhaupt wel veranderen door gesprekken met psychiaters en het volgen van bepaalde therapieën?

Volgens Horion wil hij terug in de maatschappij. Door zijn daden heeft hij zich evenwel buiten de maatschappij geplaatst. Is er wel nog een mogelijkheid om Horion weer in de maatschappij te laten functioneren? Wie zal met hem een dagbesteding willen doen of samen met hem willen werken? Wie zal naast hem willen wonen? En wat heeft

Horion in zijn eenenzestig levensjaren al voor onze samenleving betekend?

Het trefte de familie bijzonder dat Horion na dertig jaar nog altijd geen woorden van spijt over zijn lippen heeft gekregen: niet tijdens het onderzoek, niet tijdens de processen, niet bij een recente confrontatie met Johan Steyaert op de zitting van de strafvolvoeringsrechtbank. Ook andere positieve signalen mochten ze nooit ontvangen. Integendeel, er was sprake van twee ontsnapplingsopingen: het vinden in zijn cel van ontsnapingsmateriaal en een lijst met namen van mensen die bij zijn kant wou komen.

De familie is getrammatiseerd door de feiten. Een zombefilms van geweldfilm veroorzaken hevige reacties. Tussen de vijf kinderen die nog in leven zijn, wordt over de feiten niet zo vaak gesproken. Ze willen elkaar sparen, al is er het besef dat andere familieleden hun verdriet veel te veel hebben opgekropt.

Er is ook een schuldgevoel tegenover hun eigen kinderen, die geen onbezorgde jeugd en geen plezierige familiefeestjes hebben gekregen. Er is een wantrouwen tegenover vreemde mensen. Er is een schuldgevoel bij het plezier maken. De tijd heeft alle wonden, zegk men. De familie ervaart dat zeer niet zo. Het verdriet, maar ook de woede, de radeelsoftheid, de onmacht, worden alleen maar erger. Er is het besef dat dat niet meer kan veranderen.

Indien de term 'inhumaan' hier gebruikt wordt, kan dat enkel zijn om de daden van Horion te omschrijven.

Doan Descheppeer, advocaat Familie Steyaert

LEZERSBRIEVEN

Neda

Vandaag heten wij allemaal Neda. Van oudsher weten we dat het handhaven van macht door middel van geweld, angst en onderdrukking een schandelijke zaak is. Geen enkel volk, hoe onverstendig hun stergedrag soms ook is of was, verdient brute leiders die met de knuppel orde op zaken stellen. Geen enkel volk verdient: het om zo gedegradeerd te worden tot louter kiesvee zonder een eigen onafhankelijke opinie te mogen vormen en voor die opinie ook op straat te mogen komen.

De genetische code van een dictatuur is de onweersstaanbare drang om tegen elke prijs een gevestigde orde te willen handhaven en op te leggen tegen de dynamische wetten van de menselijke natuur in. De orde van de ayatollah is aan het wankelen. De onrust in de straten houdt aan. Het verzet tegen de uitkomst van de stembusgang heeft een gezicht gekregen. Een jonge studente die in de massa meesleept, denkende dat haar stem één van de welen was. Ze wordt nu de stem bij uitstek tegen de gevestigde orde, tegen Ahmedinejad, tegen de 'opperste leider'.

Iran is aan het vervellen. Het nieuwe vel smakt naar de verse buitenlucht en zet zich steeds feller af tegen het verstikkende oude. Hier en daar scheurt het en stroomt er bloed.

Uiteindelijk is het oude vel gedoemd om te verdwijnen en zal een nieuwe orde, een hervormingsgezinde orde, het overnemen. Goedschiks of kwaadschiks. Dat zal alhangen van hoe zeer de jeugd in Iran de schreeuw van Neda naar vrijheid, vooruitgang en hervorming vanuit haar gap postuif zal beantwoorden. Hoop doet leven, nietwaar?

Rouad Gandouf, Gent

Rookverbod op café

Kan de btw-verlaging voor de horeca in rookcafés niet gecompenseerd worden met een creatieve rookheffing in deze moeilijke budgettaire tijden? Een pint in een rookcafé wordt dan duurder, of niet goedkoper, voor roker én niet-roker.

De kans dat kiezen voor een rookvrij café automatisch het einde van je zaak betekent, wordt dan kleiner. Cafébazen én klanten hebben dan niet alleen in theorie keuzevrijheid.

Johan Byloos, Leuven